

Guía Docente

Datos Identificativos				
				2023/24
Asignatura (*)	Adaptacións Curriculares e Progr. de Desenv. Indiv		Código	652911317
Titulación	Diplomado en Logopedia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
1º e 2º Ciclo	1º cuatrimestre	Terceiro	Optativa	4
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado		Correo electrónico		
Web				
Descrición xeral				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
1. Analizar as repercusións dos diversos problemas da linguaxe no ámbito curricular en suxeitos inmersos no sistema educativo. 2. Adquirir os fundamentos e as destrezas didácticas para a intervención logopédica. 3. Saber incardinar o apoio logopédico dentro da estrutura complexa de apoios que precisan as persoas que atopan problemas no seu proceso de desenvolvemento persoal. 4. Coñecer e aplicar a teoría curricular como marco de resposta ás necesidades educativas especiais do alumnado no ámbito lingüístico. 5. Adquirir as destrezas e identificar as variables que o asesoramento e apoio logopédico poden achegar no proceso de deseño e desenvolvemento das adaptacións curriculares. 6. Coñecer e practicar o traballo en equipo e interdisciplinar como un instrumento eficaz na solución e mellora da calidade de vida das persoas de acordo coa diversidade funcional que as caracteriza.			

Contidos

Temas	Subtemas
BLOQUE I. As respostas á diversidade dende o curriculum	1. O marco conceptual a. A resposta á diversidade e aos problemas da linguaxe ao longo da historia b. O diálogo entre contexto social e as medidas lexislativas. 1. A atención á diversidade dende o paradigma inclusivo a. A diversidade como riqueza formativa. b. As implicacións da escola inclusiva no quefacer dos profesionais. c. A escola e os servizos de apoio ao alumnado con dificultades de linguaxe.
BLOQUE II. Adaptacións curriculares e avalavaliación das Necesidades Educativas Especiais dende a perspectiva curricular.	1. Dende o Programa de Desenvolvemento Individual ás Adaptacións Curriculares: Conceptos, Semellanzas e Diferenzas. 2. A avaliación das NE no ámbito lingüístico dende unha perspectiva curricular. 3. O ordenamento lexislativo das adaptacións curriculares.

BLOQUE III. Adaptacións curriculares inespecíficas na área da linguaxe	1. Adaptación dos contextos e das propostas de aprendizaxe para unha intervención baseada na inclusión. 2. Elaboración, selección e organización dos recursos. 3. O apoio logopédico no marco dunha proposta curricular abordada dende unha perspectiva de traballo interprofesional.
BLOQUE IV. Adaptacións Curriculares na Área da Linguaxe	1. Concepto de Adaptación Curricular (AC). 2. O Documento de Adaptación Curricular (DAC)

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados		0	40	40
Lecturas		3	30	33
Proba de resposta breve		2	22	24
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O alumnado terá que realizar unha Adaptación Curricular seguindo os parámetros dados en titoría pola profesora
Lecturas	Para a preparación da materia é imprescindible a realización de distintas lecturas sobre a temática. Neste senso é imprescindible que o alumnado se poña en contacto coa profesora
Proba de resposta breve	O alumnado terá que responder a unha serie de preguntas extraídas dos textos traballados

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O alumando deberá poñerse en contacto coa profesora que o orientará para a realización da AC. Proporcionaranse exemplos de AC e asesoramento na súa elaboración
Lecturas	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba de resposta breve		Proba de respostas breves sobre a materia traballada	50
Traballos tutelados		Elaboración dunha Adaptación Curricular	50
Outros			

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	ABALO, V. (1994). Adaptaciones Curriculares. Madrid: Escuela Española. ACOSTA RODRÍGUEZ, V. (1996). La evaluación del lenguaje. Teoría y práctica del proceso de evaluación de la conducta lingüística infantil. Archidona (Málaga): Aljibe ACOSTA RODRÍGUEZ, V. (2003). Las prácticas educativas ante las dificultades del lenguaje. Una propuesta para la acción. Barcelona: Ars Médica. ACOSTA, V., LEÓN, S., RAMOS, V. (1988). Dificultades del habla infantil: un enfoque clínico. Málaga: Aljibe AINSCOW, M. (2001). Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares. Madrid: Narcea. AINSCOW, M. (2001). Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes. Madrid: Narcea. ALONSO, P., GOMEZ, L. e SALVADOR, M.D. (1995). Asesoramiento a familias y niños sordos. Madrid: MEC ÁLVAREZ, L. Y SOLER, E. (1997). ¿Qué hacemos con los alumnos diferentes? Cómo elaborar adaptaciones curriculares. Madrid: SM ÁLVAREZ VARELA, M. (2009). ¿Resposta dos centros educativos á diversidade? Revista Galega de Educación, nº 43, pp. 79-82 BARLET, X. e GRAS, R. (1995). Atención Temprana del bebé sordo. Barcelona: Fundación La Caixa-Masson BARREIRO GONZÁLEZ, M.P. (2009). ¿Resposta dos centros educativos á diversidade? Revista Galega de Educación, nº 43, pp. 34-39 CALVO, A. Y MARTINEZ, A (2001): Técnicas y procedimientos para realizar adaptaciones curriculares. Bilbao : Praxis. DEL RIO, M.J. (1993). Lenguaje y comunicación en personas con necesidades especiales. Barcelona: Martínez Roca. GALA MERINO, S. (2009). ¿Deficiencias sensoriais na educación e produtos de apoio? Revista Galega de Educación, nº 43, pp. 49-53 GARCÍA VIDAL, J. (1993). Guía para realizar adaptaciones curriculares. Madrid:EOS GARRIDO, J. y SANTANA, R. (1993): Adaptaciones Curriculares. Guía para los profesores tutores de Educación Primaria y de Educación Especial. Madrid: CEPE GONZÁLEZ MANJÓN, D. (1993). Adaptaciones curriculares. Málaga: Aljibe GRAU RUBIO, C. E FERNÁNDEZ HAWRYLAK, M. (2008). ¿La atención a la diversidad y las adaptaciones curriculares en la normativa española? en Revista Iberoamericana de Educación (ISSN: 1681-5653) JIMÉNEZ, P. Y VILA, M. (1999): De la educación especial a la educación en la diversidad. Málaga: Aljibe LOPEZ SOBALER, M e outros. (2000): DIAC: Documento Individual de adaptación curricular: una propuesta sencilla para la elaboración de las Adaptaciones Curriculares. Barcelona: Praxis LOVATO QUESADA, X. (2001): Diversidad y educación de la escuela inclusiva y el fortalecimiento como estrategia de cambio. Barcelona: Paidós MARCHESI, A. E OUTROS (1987). El desarrollo cognitivo y lingüístico de los niños sordos. Madrid: Alianza MOLINA, S. (1994). ¿Modelos curriculares adaptados?. En MOLINA (dir). Bases psicopedagógicas de la Educación Especial. Alcoy: Madrid MOYA MAYA, A. (2002): El profesorado de apoyo ¿dónde? ¿cuándo?, ¿cómo?...realiza su trabajo.. Málaga: Aljibe NUÑEZ MAYÁN, T. (1997). ¿As adaptacións curriculares na procura dunha resposta educativa para todos? en Revista Galega de Educación, 28, 50-57. NUÑEZ MAYÁN, T. (2008). Da segregación á inclusión educativa. Santiago: Editorial Laiovento. PARRILLA LATAS, A. (2003). La Respuesta Educativa a la Diversidad. Bases Pedagógicas de la Educación Especial: Manual para la Formación Inicial del Profesorado. Madrid: Biblioteca Nueva, pp. 95-130 PARRILLA LATAS, A. (2005). ¿La Educación Inclusiva: un Desafío a Todos los Sistemas y Comunidades Educativas?. Escuela Española. Núm. 13. 2005. pp. 7-9 PUJOLÀS MASET, P. (2001). Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la educación obligatoria. Granada: Ediciones Aljibe. RODRÍGUEZ RODRÍGUEZ, J. (2006). A elaboración e adaptación dos materiais curriculares. Santiago de Compostela: Concello, Departamento de Educación e Mocidade. SABEH, E., MONJAS, I. (2002). ¿La aceptación social de niños y niñas con discapacidad. Problemas y posibles soluciones?. Siglo Cero, 33 (2), Marzo-Abril 2002, p. 15-26. SÁNCHEZ PALOMINO, A. Y TORRES GONZALEZ, J. A. (2002): Educación Especial. Una perspectiva curricular organizativa y profesional. Madrid: Pirámide TORRES GONZÁLEZ, J.A. (1999). Educación y diversidad: Bases didácticas y organizativas. Málaga: Ediciones Aljibe. TORRES SANTOMÉ, J. (2006). Globalización e interdisciplinariedad: El Curriculum Integrado. Madrid: Morata, 5ª edic.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario
Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías